

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Quem debeant electores eligere, & intra quod tempus. §. 2

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

in collegiatis, & capitulo in cathedralibus hæc potestas concessa est. *cap. in general. cap. congregatio. cap. quia proprius. & alius pluribus de electione. & cap. congregatio. 16. quæst. 7.* Nouissime vero Pontifex ob discordias, & continuas lites, quæ ex his actionibus Episcoporum factis à capitulo orbentur. sibi has electiones retinuit, vt constat ex *extravag. ad reprimendum. de præbend. & ex reg. 1. & 3. cancell.* Quapropter iam ab Ecclesia recessit materia electionis, vt testatur, aliis relatis, Garcia 4. par. de benef. cap. 1. num. 11. Aug. Barbosa 1. p. de potest. Epif. cap. tit. 1. cap. 3. num. 27. Solum in Germania consuetudo antiqua electionis videtur retineri, vt affirmat Azor. 2. 1. instit. moral. lib. 3. cap. 28. quæst. 3. Neque ob hanc reservationem adempta est Regibus Galie, Flandrie, Hispania potestas nominandi clericum in Episcopum. vt à pontifice instituitur, vt late expendit Barbosa *supradictio loco 2. posito* quod capitulo in cathedralibus, & collegio in collegiatis ius eligendi prælatum competat, expiandum est quibus personis talis collegij, & capituli competat. Primo enim debet esse canonicus, hoc est de collegio, seu capitulo saltem quod illius pacificam possessionem, tametsi proprietatem non habet, *cap. in general. de elect. cum olim. de causa possid. & propriis.* Alij autem beneficia, qui canonici non sunt, neque vocem habent in capitulo, ius eligendi non habent, scilicet in consuetudine, seu præscriptio-
*ne. Cuman. de elect. & ibi gloss. verbo consuetud. cap. cum in Ecclesiis de præbend. in 6. & tradit alios referens. Azor. 2. 1. instit. moral. lib. 6. cap. 1. quæst. 6. August. Barbosa 1. p. de potest. Epif. tit. 1. cap. 3. num. 1. & 17. Dixi. scilicet consuetudine. nam clarum est, si consuetudo legitima sit præscripta posse, virtute illius clericis aliarum Ecclesiarum, vel extraneos ad colligendum admittit: quia consuetudo, seu vt melius dicam præscriptio vim habent abrogandi legem, & concedendi ius alio non habentibus. Et probat text. c. cum Ecclesia. de causa possid. & præscript. ibi. nisi alibi secus ordinat. de consuet. special. & cap. cum dilect. ver. mandamus. de consuetud. & tradit Azor. *supra. & Barbosa num. 15.**

Ex quo fit dignitates, quæ non sunt de communi mensa, neque hoc capellanos, seu mansionarios vocandos esse ad hanc electionem, vt aliis relatis tradit Barbosa *supra. Dixi. qui vocem habet in capitulo. vt excluderet ab hac electione canonicos Ecclesiarum cathedralium, vel collegiarum, qui subdignitates ordine indigni non fuerint, iuxta clem. vi. de arce. & qualitat. & tradit Idem. sess. 22. cap. 4. de reformat.*

Secundo debet esse præsens, nam si absens est, non potest suum suffragium ferre. *cap. si quis incho. de election. in 6.* Neque item potest extraneo committere reclamante capitulo, vt nomine suo suffragium ferat, vt habetur in *supra. cap. si quis incho. & tradit Gloss. in cap. quia proprius. de elect. verbo venire non possit.* Vnde soam personis de capitulo vices suas potest committere in qua commissione si plures procuratores designet, debet quemlibet in solidum designare, ne contingat eos sua vota in dueros dirigere, alias nulla erit talis designatio, illis autem in solidum designatis ille admittendus est, qui prima peruenit admittit. Verum si plures simul concurrant, & possint se admitti, audite eos non expedit, quia possent vota sua dirigere in dueros, sicque res non haberet exitum, & quod ab eis hoc casu fieret non valeret: sed is admittatur dumtaxat, quem capitulum, vel maior pars elegerit, vel si concordare nequeant, is qui primo in instrumento, vel literis procuratoris extiterit nominatus. Porro cum vnus est procurator simpliciter constitutus, si is vnus suo, & a iure domini sui nomine in secretum nominandum duxerit, nihil agit, nisi de certa eligenda persona sibi dominus dederit speciale mandatum. Tunc enim in illam eius, & in aliam suo nomine poterit conferre. Hæc in *suprad. cap. si quis incho. Quod si in eodem opido, vel conuobio, in quo celebratur electio, præsens sit aliquis ex electoribus, impeditur tamen ob infirmitatem, ne possit in vnum cum aliis electoribus conuenire, tunc potest suffragium suum dare & electores tenentur ab eo petere vel si magis placeat potest ex electoribus vnum vel plures sibi substituere: sic relato Aug. *verb. elect. num. 17. notauit Azor. 2. 1. instit. moral. lib. 6. cap. 1. quæst. 7. in fi.**

4. Dubium tamen est, an possint electores canonici alios extraneos secum ad eligendum admittere, ita vt electio cum illis facta sita sit & rata; Et quidem si in perpetuum admittant, nulla est admissio, neque electio inde proveniens: quia nequeque canonici potestatem eligendi perpetuum clericis communicant, quin eis beneficia quibus est annexa communicent, sicut neque possunt religiosi vnus canonicis religiosus alterius canonicis admittere ad electionem sui prælati, vt decidit expressè *cap. consuetud. 47. de elect. Quia nullus religiosus nomine proprio eligere potest prælatum alterius monasterij ab eo in quo est. At si non in perpetuum, sed pro vna, vel altera vice velit canonici alios clericos extraneos admittere, placuit Abbatibus in *cap. cum vicentibus num. 3. de elect. & in cap. scriptum est. de id fieri possit consentit Lamb. de iure patron. quæst. 3. in fine. a. 17. a. num. 3. August. Barbosa 1. p. de potest. Epif. tit. 1. cap. 3. num. 44. ubi alios refert. Mouen-**

cap. cum vicentibus, cap. scriptum. Verum hi text. solum probant admitti posse extraneos tanquam procuratores, vel compromissarios, vt nomine electorum electionem celebrent, at nullum est verbum in supradictis textibus indicans posse illis potestatem eligendi nomine proprio communicari. Neque deest ratio hæc impossibilitatem probans, quia iure statutum est electionem faciendam esse à capitulo, vel collegio: si autem capitulum, vel collegium alios secum admittit electores, iura præscripta violaret. Ergo affirmandum est neque in perpetuum neque pro vna vice duntaxat posse canonicos secum alios electores ad eligendum admittere, tametsi vocem suam illis possint communicare, vel in illos compromittere.

5. Ab electione excluditur impubes, hoc est qui 14. annum non compleuerit: quia non censetur sufficientem iudicij discretionem habere, *cap. ex eo. de elect. in 6. & in Ecclesiis cathedralibus, & collegiatis, qui 22. ann. non attingit, cum hæc ætatem habere necessario requiritur ad vocem habendam in capitulo, vt dictum est. Item excommunicatus maiori excommunicatione, *cap. illa. de electione & suspensus ab officio, ex cap. cum dilectus. de consuetud. & interdictus sacris. cap. cum inter. de electione. & irregularis c. qui. de sentent. excom. in 6.* Atque idem est de eo qui facta fecit in loco interdicto, *ex suprad. cap. qui. de sentent. excommunicat. in 6.* Ii omnes ab electione excluduntur, debent tamen esse suspensi, excommunicati, interdicti, & irregulares declarati; alias valida erit eorum electio, quousque infirmetur, vt latius dicemus *tract. de excomm.* Item excluduntur à potestate eligendi, si omnes electores scienter elegerint indignum, *cap. cum in curiis. c. Victorienfis. cap. cum importuit de electione. & cap. quamquam. eodem tit. in 6. Dixi cum omnes eligunt indignum. nam si aliqui dignum eligunt, tametsi minor pars eligentium sit, electio illorum manet firma, excludit electione maioris partis, vt potest de indigno electo. *cap. quamquam. & ibi gloss.* Insuper excluduntur ab electione pro tempore trium annorum, qui per abusum ciuiliu potestatis electionem celebrant, quod contingit cum laicos ad electionem conuocant, constat ex *c. quisquis. de electione. & ibi gloss. verbo absum.* Deinde priuantur à potestate eligendi, quia intra tres menses à iure præscriptos non elegerunt. *cap. qui pro defectu. de electione. cap. ex eo quod §. in Ecclesiis. de electione, in 6.* Quæ omnia intelliguntur de electione pastoris Ecclesie Cathedralis, vel collegiatis, vel conuentualis, secus de electione ad alia beneficia, de quibus text. supradicti non loquuntur. Verum ex supradictis textibus non leue argumentum sumitur ad electionem aliorum beneficiorum, vt in illis id ipsum dicatur.**

§. II.

Quem debeant electores eligere, & intra quod tempus.

1. Debet dignus eligi.
2. Affirmant aliqui ob peccatum mortale reddi eligendum indignum.
3. Distingendum est de peccato notario, & occulto, & affirmandum peccatorem notarium esse indignum, secus occultum.
4. Quis censetur dignior ad beneficium.
5. An ex dignis debeat dignior, eligi; Præmittuntur aliqua cetera.
6. Ex vi institutionis beneficiorum negant plures esse obligationem eligendi digniorem.
7. Aliqui distinguunt de curatis beneficiis, & simplicibus, & in curatis hæc agnoscunt obligationem, secus in simplicibus.
8. Probabilis est in omnibus beneficiis obligationem esse eligendi digniorem.
9. Fit satis argum. prima sententia.
10. Limitatur conclusio in patronis laicis tam fundatoribus beneficiorum, quam fundatorum successoribus.
11. Limitatur secundo in resignatione, & permutatione beneficiorum.
12. Limitatur tertio, casu, quo dignissimus eligi non possit.
13. Limitatur, quarto nisi Ecclesia cuius foret digniorem præferre, vt Ecclesia magis indigenti præferretur.
14. Quid dicendum in electione prælati religioforum?
15. Quid in electionibus ad officia secularia?
16. An pater, vel mater institutus maioratum retineatur indigenti filio instituere.

Certum est debere eligere dignum hoc est qui munus suum rite præstare possit: aliis electio nulla erit. Quapropter nullo modo licet eligere excommunicatum ex communicatione maiori, suspensum, interdictum, aut irregularem; quia ij omnes exclusi sunt ab administratione spiritualium, & tradunt omnes.

2. Solum

2. Solum est dubium, an quis ob peccatum mortale reddatur indignus? Non desunt graves doctores, qui affirmant: sic Panotm. in cap. si celebrat. de cler. excommu. minist. in 6. Et ibi Innoc. Caiet. 2. a. quæst. 63. a. 2. Sor. lib. 3. de iust. quæst. 6. art. 2. conel. 5. Et in prim. conel. 6. Probaturque potest primo ex cap. cum in curia. de elect. ubi eligendi ad beneficium debent habere scientiam, & morum gravitatem: qui autem est in peccato mort. motum gravitatem caret; ergo non est dignus electione. Secundo, electus ex vi electionis accipit potestatem facta ministrandi, sed qui est in peccato nequit ea administrare. Ergo nequit eligi. Tertio, excommunicatus etiam minori excommunicatione (ex plurium sententia) repellitur ab electione, quia durante excommunicatione sacramenta suscipere prohibetur: at lethali peccato infectus eandem prohibitionem habet. Ergo eodem modo repellitur ab electione.

3. Dicendum igitur est duplex esse peccatum, aliud notorium, aliud occultum. Peccatum notorium tamen depositio dignum non fit, reddit habentem illud indignum electione, ac proinde tam eligens, quam acceptans electionem peccat graviter. Tum quia scandalum generatur, cum videant hunc peccatorem alius iustus, & idoneis preferri. Tum quia ratio præsumi potest à peccato recessurus, neque beneficium utiliter administraturus. Secus vero dicendum videtur de peccato occulto, qui præsumi potest ex infirmitate peccatum commisisse & illius penitentiam acturus: sic erudit satis defendit aequè pius, ac doctus Martin Nau. Miscell. de orat. 34. Azor. 2. p. instit. moral. lib. 5. cap. 14. quæst. 10.

Neque contraria fundamenta videntur. Ad primum dico sub morum gravitate peccata publica, notoria, non occulta intelligenda. Ad 2. & 3. concedo existentem in peccato mortali neque suscipere sacramenta: neque illa administrare posse durante tali peccato, sed nego obinde privatum esse electione. Quia illa facta relinquitur à peccato potest, & sic præsumitur surrecturus. Neque obstat excommunicatum privatum esse electione, tamen illa facta possit ab excommunicatione absolvi. Quia hæc privatio non tam à iure naturali, quam positivo provenit. Tum quia illa absolutio non est in potestate excommunicati, sed in potestate absolutentis. Secus vero est de peccati mortalis liberatione, quæ diuinæ gratiæ auxilio in potestate ipsius peccatoris sita est, ac proinde mirum non est excommunicationem occultam private excommunicatum electione, non autem peccatum.

4. Difficultas gravis est, an obligati sint electores ex digno digniorem eligere; digniorem voco, qui ad ministerium assumptum vilior est: contingere enim potest, vt sanctior & doctior minus aptus sit ad animatum curam ob defectum prudentiæ, quam alius, qui non ea sanctitate, & doctrina pollet, at excellit prudentia. Ergo ex aptitudine ad finem ad quem eligitur desumenda præcipue est dignitas electi: sic Azor. 2. p. instit. moral. lib. 6. cap. 15. quæst. 11. in fin. Gut. can. 99. lib. 2. c. 11. n. 3. Valq. opusc. de benef. cap. 2. §. 3. dub. 1. num. 49. Lessius lib. 2. de iust. c. 34. dub. 14. n. 64. Gut. opusc. lib. 2. can. 9. c. 11. n. 61. & seqq.

5. Qua in re aliqua sunt ferè ab omnibus recepta, aliqua sub controversia. Primo certum est beneficiis siue curatis, siue simplicibus ex eorum fundatione, vel institutione certo generi personarum assignatis nullà esse obligationem eligendi digniorem extraneum; imò nec posse eligi, quia alij extranei etiam digniores, exclusi sunt. Quorum exclusio, & horum assignationis est Ecclesiæ regulariter, vt sic maiori affectu assignati Ecclesiæ deseruiant licet antiquitus factum est, qui ex eadem Ecclesia in prælatum assumebantur, tamen alterius Ecclesiæ sanctiores & doctiores extiterunt. cap. nullus rap. obitum 61. dist. 8. c. Metropolitano 63. dist. & modo de facto Pontifex ex collegio Cardinalium eligitur, tamen extra reperitur alius dignior: sic Lessius lib. 2. de iust. c. 34. dub. 13. n. 59. Valq. opusc. de benef. c. 2. §. 3. dub. 4. sub. n. 70. & dub. 5. num. 74. Azor. 2. p. instit. moral. lib. 6. c. 15. §. 1. & 8. Gut. pluribus relatis. can. 9. lib. 2. c. 11. n. 29. Idem quod dictum est de hac electione, dicendum est cum plures vocantur sub termino aliquo signato ad competentiam, & concursum, nequeant enim electores aliis à concurrentibus beneficia conferre tamen digniores sint, vt tradit Trid. sess. 24. c. 18. de reform. in medio. ibi, in supra. casibus non cuiquam alteri, quam vni ex predictis examinatis, &c. ab examinatis approbatis iuxta supradictam regulam de ecclesia provideatur.

Secundo certum est, eligentes Episcopum ad obligatos esse ex his, qui sibi post factam competentem diligentiam offeruntur apti, aptiores eligere, quia sic cautur in Tridentino sess. 24. cap. 1. de reform. ibi. Omnes vero, & singulos qui ad promotionem præficiendo: um quodcumque ius quacunque ratione à sede Apostolica habent, aut aliquo operam suam præstant, nihil in iis pro præsentis temporum ratione innovando horretur, & monet, vt in primis meminerint nihil se ad Dei gloriam, & populorum salutem vilius posse facere, quam si bonos pastores, & ecclesiæ gubernandæ idoneos promoueri studeant, eosque alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi quos digniores, & ecclesiæ magis viles

ipsi iudicauerint, non quidem præci bus, aut humano affectu, aut an-bienium suggestionibus, sed eorum exigentibus meritis præfici diligenter curauerint.

Tertio certum est, patronum Ecclesiasticum, & à fontiori Episcopum, si ius eligendi ei competit, obligatum esse in beneficiis parochialibus ex approbatis ab examinatis digniorem eligere. Quia sic expresse habetur in Trid. sess. 24. c. 18. de reform. ibi. Episcopus cum eligit, quem ceteris magis idoneum iudicauerit, & infra: is quem patronus Ecclesiasticus digniorem inter probatos ab examinatis iudicabit, Episcopo præferat tenetur. & infra: Episcopus eligat digniorem.

Quarto certum est, si competitorum vocentur, vt beneficium illorum digniori conferatur, obligatos esse eligentes digniorem eligere. Quia est tacitus quidam contractus & naturalis obligatio, quæ eligentes competitoribus obligatur ad hanc digniori electionem faciendam.

6. Controversia igitur est, an ex vi institutionis beneficiorum, & spectata eorum natura debeant sub graui obligatione dignioribus conferri? Negant plures hanc esse obligationem. Gloss. in cap. licet ergo qui præstantior. 8. quæst. 1. cap. constitutus verbo magis vtilem de appellat. quoniam, verbo qui maioribus de iure patronat. cap. 2. de officio pastoris, & alius in locis verbis sanctior. consentit. Perusinus in dicto cap. constitutus, & ibi Imola & Francus num. 4. Rochus de iure patronat. verbo honorificum q. 1. §. ad finem, & alij. Moueri possunt, quia beneficia instituta sunt in stipendium laboris ius beneficiis deseruiant, non tamen vt præmia laborantibus proposita, vt in sequentibus dicemus. Sed ex hac ratione non inferitur beneficia danda esse dignioribus, sed sufficere, si dignis dentur. Quod exemplo economi, & dispensatoris manifestari potest, cui dominus vineam mandaret conductos operarios in vineam suam signato stipendio, & in stipendium signatum non teneret meliores querere, sed præ se satisfaceret, si sufficientes conduceret; quia labor peritus idem quod stipendio oblat. Quod si dominus eius præcipere meliores conduceret, aduersus obedientiam, & fidelitatem debitam peccaret, illos omittens, nullo tamen modo aduersus iustitiam commutariam, vel distributiuam. Idem dignior electus non tenetur beneficio seruire ea qua potest diligentia, sed satisfaciit si eam impendat, quam dignus præstat. Alia condemnandi essent plures beneficiati, eo quod spectatis eorum dotibus remissi sunt, essetque occasio plurium sceptuorum. Quocirca in cap. graue nimis de præbendis, dicitur, vt præmissis indignis idoneos assumant. Idem colligitur ex cap. cum nobis de elect. & ex Trid. sess. 7. c. 3. de de reform. ibi persona dignis, & habilibus. Ergo facta electione digni, & etiam dignior præstatimur, nullum est peccatum. Adde, præter electionem ad Episcopatum, & beneficia curata providenda per concursum nullibi cautur digniorem esse eligendum. Ergo non est hæc obligatio imponenda. Antecedens probò diluendo per textus, qui hanc videntur obligationem instituisse. Nam text. in c. Metropolitano 63. dist. dicit. Ex præsentibus eisdem Ecclesiæ, vel diaconis optimis ordinatur. Qui text. præterquam quod de Episcopatus, loquitur, non videtur præceptum continere, sicut neque cap. Moyses, quod solum condemnat eos, qui in electionibus Ecclesiarum sanguini potius quam motum honestati attendunt, neque curant eos in Ecclesia eorum columnas, quos plus cognoscunt Ecclesiæ prodesse, sed quos ipsi amant, vel quorum sunt obsequiis delinunt. Quibus in verba condemnat Hieronymus electores, qui humano fine potius, quam Dei honore mouentur. At ex illis non videtur inferri præceptum eligendi digniorem. Item in cap. licet. 8. quæst. 1. inquit idem Hieronymus, qui præstantior est, ex omni populo quod doctior, qui sanctior, qui in omni virtute eminentior, ille eligatur ad sacerdotium. Quæ verba signant, quod de facto in Ecclesia sit in electione ad Episcopatum, qui sub nomine sacerdotum intelligitur, non autem imponunt præceptum præcipue cum Hieronymus legitur non sit. Efficacius vident text. in cap. elector. de officio custodis, & text. cap. unico, vt Ecclesiæ benef. sine dimis. conferant. Nam in cap. custodis, dicitur. Ad officium custodis tales ordinentur, quales meliores, & sanctiores esse cederint, vt nulla negligentia in sancta Dei Ecclesia videatur, & in cap. unico vt Ecclesiæ benef. inquit Innocent. III. condemnans electionem Archiepiscopi Mediolani, factam candam clerici in cancellarium. Debiti Ecclesiasticum officium, & beneficium in persona magis idonea dispensare. Sed neque hinc potest multum obstruunt. Nam cap. custodis, non de rigore procepto sed de consilio potest intelligi. Caput vero vineam condemnat Mediolanensem, quia inceptum ad officium elegit, cum deberet in persona magis idonea beneficium dispensare. Si enim electus esset magis idoneus, non condemnaret Pontifex Archiepiscopum, vt satis colligitur ex illis verbis, quibus se satisfactum illi proficitur, si ipse Archiepiscopus ostendisset, quod prædictum cancellarium persone idoneæ, modo canonice, & tempore competenti donasset. Alia autem exceptio Scriptura adducuntur ad probandum electionem digniorem, vt est exemplum Sauli, Moyses, &c. non necessitatem, sed convenientiam indicant.

Propriet

7 Propter hæc aliqui doctores distinctione vtuntur inter beneficia curata, & sine cura, Et de beneficiis curatis affirmant esse peccatum mortale eligere dignum omisso digniori, secus in beneficiis simplicibus, sic Angel. verbo electio. num. 21. Gabr. 4. dist. 35. quæst. 7. art. 3. dub. 1. propos. 1. Petr. Nauarr. lib. 2. de rebus cap. 2. num. 172. & num. 182. Ioann. Gutierrez. canon. quæst. lib. 2. cap. 11. num. 12. & 28. Vega in sum. 2. par. cap. 17. casu 1. Nicol. Garcia. de benef. 7. par. cap. 16. num. 16. & 17. Rationem partem de beneficiis curatis probat ex loco alleg. Trident. sess. 24. c. 1. de reformat. & ex aliis textibus, & rationibus pro nostra sententia adducendis, secundum partem sibi persuadent, ac plures prælatos condemnant, quos communiter vident beneficia simplicia, & quicquid pingua sibi familiaribus, & consanguineis conferre, cum tamen præ manibus alios digniores habeant: comparatione enim horum beneficiorum omnes videntur esse æquæ digni: cum omnes æquæ possint officium diuinum recitare, quod est præcipuum munus horum beneficiorum.

8 Ceterum probabilius existimo in omnibus beneficiis obligationem esse eligendi digniorem ex his qui eligi possunt sic expressit D. Thom. 2. 2. q. 63. art. 1. c. 2. & quæst. 185. art. 3. art. 2. quæst. 62. art. 2. ad 4. in prima conclusione. & quæst. 63. art. 2. Valen. 3. tom. disp. 5. quæst. 7. punct. 2. quæst. 2. Azorius 2. par. in sum. moral. lib. 6. cap. 5. quæst. 1. 8. 9. & cap. 21. quæst. 5. & cap. 26. quæst. 12. Couarru. reg. peccatum. 2. par. §. 7. num. 4. & §. Nauarr. in man. cap. 17. num. 73. & de orat. miscellan. 38. & §. 9. Valquez opuscul. de benef. cap. 2. §. 3. dub. 1. num. 50. Molina de Hispan. primogen. lib. 2. cap. 5. à num. 50. & alij plures, quos refert Garcia 7. par. de benef. cap. 60. num. 2. quodque pluribus Patrum sententiis confirmari poterat, præcipue August. epistol. 29. ad Hieronym. non procul a fine. Leo epist. 84. cap. 9. Bedard. lib. 4. de considerat. ad Eugenium & in declaratione, nec non reliquimus omnia. D. Thom. 2. quæst. 63. art. 2. ad 4. & ad 7.

Ratio qua mouetur est, quia ius canonicum non tam præcipit in beneficiis digniorem eligere, quam huius electionis præceptum supponit, Nam in cap. unico. vt ecclesiast. benef. sine dimitant. confer. damon Innocent. III. Mediolan. Episcopum, quod beneficium cancellat. consanguineo seu familiari donasset Debitum inquit ecclesiasticum officium, & beneficium in persona magis idonea dispensare. Supponit ergo hæc obligatio, & licet hæc textus explicari possit de persona idonea; quia electus fortè dignus non erat, aliter tamen est hæc explicatio, & textus conformior. Item Trid. sess. 24. de reformat. cap. 1. inquit mortaliter peccare eos, qui diligerent non curare Ecclesie præfati, quos digniores, & ecclesie magis vtilis indauerint. Et licet hæc textus de Episcopis loquatur, eam eadem ratio fit in omnibus beneficiis curam animarum habentibus, idem est intelligendum. Adde cap. unico. vt ecclesiast. beneficia, non de beneficio curato, sed simplici loquebatur, cum autem nullibi videatur hoc præceptum expressum, dicendum est per traditionem haberi ab ipso exitio institutionis beneficii. Creandum enim est ecclesiam instituendo beneficia simul præcepisse, vt ex dignis digniores eligerentur, quia id sibi erat vtilius. Neque in beneficiis simplicibus inuenio firmam executionis rationem; cum negari non possit vtilius esse ecclesie in ea præfati sanctiores, & doctiores; nam licet minus docti, sancti, & prudentes æquæ possent ac doctiores, & sanctiores officio diuino satisficere; at quo digniores sunt ministris, vt ecclesie maiorem decorem, & auctoritatem præstent. Vltus autem conferendi hæc beneficia simplicia dignis, cum digniores præ manibus habeantur, in causa non est, quomodo negemus obligationem esse præferendi digniores. Tum quia hic vltus abusus nuncupari debet Tum quia excusatur plurimum, grauiusque doctorum opinione eos ab hac obligatione excusantium, cuius contrarium nobis probabilius apparet.

9 Et his sit satis argumento prima sententia Admitto beneficia non esse instituta in præmium beneficiorum, sed in eorum stipendium ob laborem impensum Quis in hac institutione non clericorum, sed ecclesie vtilitas fuit spectata; at inde non inferitur digniores præferendos non esse, cum sic ab ecclesia fuerit statutum, Fateor tamen omissionem dignioris non esse contra iustitiam distributiuam, vel commutatiuam ob rationem sibi assignatam; quia posito quod beneficia non sunt in præmia clerici statuta, nulla potest esse læsio iustitie ex dignioris omissione. Ad confirmationem respondeo nullum beneficium obligatum esse maiori diligentia, qua potest beneficio interire; sed satisficere si sufficientem diligentiam præbet; sed non inde inferitur excellentiorem ministrum non esse præferendum; quia hæc obligatio aliunde quam ex beneficio nascitur, scilicet ex speciali ecclesie præcepto illius institutioni annexo, quo cauetur digniores ministros esse ecclesie præferendos, quod præceptum supponitur in loco allegato Trident. & Patres, & doctores Communiter supponunt cum ipsa institutione beneficii promulgatum esse.

10. Supradictæ conclusioni aliquas limitationes adhibent doctores. Prima, quam supra reuigimus; est de patronis laicis

qui non videntur teneri digniores eligere, sed satisficere, si dignos eligant. Et quidem si ipsi sint beneficiorum fundatores, res est omnino certa; cum possint quemlibet modo dignus sit, designare, vt beneficio inferat, & illius bonis fruatur, & deciditur expresse in cap. monasterium 16. quæst. 7. & ibi gloss. & communiter scribentes. Casar Lambertin. de iure patron. lib. 2. 1. par. quæst. 10. art. 3. num. 17. Couarruuias in reg. peccatum 2. par. §. 7. n. 5. vers. quarto. Domin. Soto de iust. lib. 3. quæst. 6. art. 2. col. 14. Valquez opuscul. de benef. cap. 2. §. 3. dub. 4. Molin. de Hisp. primogen. lib. 2. cap. 5. n. 69.

At si successores sint, communior sententia docet debere ex eligendis digniorem eligere, quia præsumere debemus fundatorem voluisse, vt eius successores modum electionis ab ecclesia præscriptum seruent; sic Azorius 2. par. in sum. moral. lib. 6. cap. 15. quæst. 8. & cap. 21. quæst. 5. Gutierrez canon. quæst. lib. 2. cap. 11. num. 19. & 26. & seq. Couarruuias, Molina, & Soto supra. Quod efficacius procedit, cum eorum arbitrio, & iudicio electio commissa sit. Quia tunc quasi index eligendorum constituitur, vt secundum iudicium rectum, & bene regulatum procedat, ac proinde digniores dignis præferat, vt expressè notauit Molin. dist. cap. 5. num. 70. & Valquez dub. 4. n. 71.

Vetum mihi satis probabile, & securum apparet patrones fundatoris beneficiorum successores obligatos non esse digniorem ex eligendis eligere, sed satisficere suæ obligationi, si dignum eligant, modo aliud expresse in fundatione cautum non sit. Mouetur; quia hi patroni in iure fundatoris succedunt, & ius, quod fundator habebat ipsis relinquunt. At fundator poterat dignum omisso digniore, eligere. Ergo idem facere possunt ij successores patroni. Quod certum esse debet, quoties fundator libenter eligendi facultatem dedit ipsis patronis. Faut huic sententia non leuiter Trident. sess. 24. cap. 18. de reformat. præcipiens patronis ecclesiasticis ex approbatis digniorem eligere, & in patronis laicis sola electione digni contentum est. Præterea vltus obtinuit absque prælatorum contradictione, vt patroni laici quem idoneum iudicant, eligant; quin prius inuestigauerint an essent alij digniores; imo etiam ipsi se illis offerrent. Quem vltum tacite videtur Trident. approbasse, cum in illorum præsentatione concursum non expostulauit, sicut expostulauit in ecclesiastico patronatu, sic Lambert. de iure patron. lib. 2. quæst. 10. art. 3. n. 17. Petr. Nauarra lib. 2. de rebus. cap. 2. n. 250. Garcia de benef. 7. par. cap. 16. num. 19. Bannes 2. 2. q. 63. dub. 4. concl. 3. Manuel. Kodr. 1. f. sum. cap. 106 sub num. 8. Petrus Ledesma in sum. 2. par. tit. 7. concl. 7. cap. 2. difficul. 9. Nicol. Garcia 7. par. de benef. cap. 16. num. 19. Neque aduersus hanc sententiam obstat Trident. sess. 24. cap. 1. de reformat. dicens eos mortaliter peccare, qui quos digniores, & ecclesie magis vtilis præfati non curauerint. Quia loquitur textus, non de nominatione seu præsentatione; sed de electione, vt constat ex prin. illius c. ibi in electione. Ex quibus verbis limitanda sunt subsequencia generalissima, quibus cauetur peccare omnes, & singulos, qui ad promotionem præficiendorum quouunque ius quacunque ratione à sede Apostolica habent, aut aliquo operam suam præstant, & in electione inquam, non in præsentatione, seu nominatione. Adde, si de præsentatione hoc decretum esset intelligendum deberet intelligi de iis patronis, qui ius præsentandi habent ex privilegio sedis Apostolicæ, non ex maiorum fundacione. Illos autem patronos ex privilegio credendum est obligatos esse digniores eligere. Quia præsumitur debet ius præsentandi illis esse concessum, prout ecclesie vtilis est, sic Valq. opuscul. de benef. cap. 2. §. 3. dub. 5. cum Couarruuias reg. peccatum. 2. par. §. 7. num. 5.

11 Secundo limitant alij supradictam doctrinam, quibus libenter assentior, vt non procedat in renunciatione, seu permutatione beneficiorum, in quibus casibus renuncians, seu permutans non videtur obligatus digniorem eligere sed sufficere, si dignum eligat. Quia ipse propriè non eligit, sed ius quod habet in alterum cedit. Nalibi autem cauetur in hac cessione digniorem esse querendum, Non igitur renunciantibus, aut permutantibus hoc onus imponendum est. Adde: neminem esse obligatum sub graui culpa loco sui dignissimi ministri substituere, sed sufficienter satisficere, si dignum substituatur. Ergo neque ad id est obligatus per renunciationem. Præterea renuncians digno beneficium, neque offendit Ecclesiam, cum satis idoneum ministrum illi conferat, neque digniores, cum ipsi nullum ius habeant; præcipue cum tale beneficium non debeat inter communia bona computari: esse enim proprium renunciantis. Ergo ex nullo capite apparet obligatio querendi digniorem: & ita tenet Azorius 2. par. in sum. moral. lib. 6. cap. 1. quæst. 10. Lessus lib. 2. cap. 34. dub. 13. sine num. 61. & probabiliter reputat Valquez opuscul. de benef. cap. 2. §. 3. dub. 7. sine num. 77. Et in casu quo renuncietur in æquæ dignum, ac ipse est qui beneficium possidet tamen alij digniores offerantur, docet Nauarr. de orat. miscell. 38. num. 7. sine.

12 Tertio limitant alij, & bene, vt non procedat casu quo dignissimus eligi non possit, & eligens minus dignum

cuius in ligni electionem; tunc enim optime possum, & debeat suffragium ferre pro minus digno, digno tamen, & sufficiente; quia Ecclesie negotium valiter gerit, providens ei ministrum dignum, & remouens indignum. Dignissimum autem non offendo; cum meum suffragium non possit illi proficere: sic docet Gutierrez lib. 2. canon. quest. cap. 11. num. 60. Lessius lib. 2. cap. 34. dub. 13. num. 60. Valquez de benef. cap. 2. §. 2. dub. 3. num. 65. & 66. Quod si omnes eligendi non sint æque digni, sed unus dignus, alius dignior, alius dignissimus, sciamque meum suffragium non dignissimo profuturum, sed potius inde occasionaliter infimum esse victurum; si autem medio applicem suffragium, habiturum effectum, possum huic applicare omisso dignissimo ob rationem supradictam: quia videtur Ecclesie negotium gerit, cum dignum ministrum illi confero, & remoueo minus dignum, & dignissimum non offendo, cum ei non teneat applicate suffragium, nisi ad sit spes fructus. At non teneat huic mediocri suffragium, applicate, sed possem dignissimo conferre, tamen nihil proficiam, quia ex hac applicatione Ecclesie damnum non facio, cum absolute minister dignus ei proficiatur, quod vero non proficiatur magis dignus mihi tribuendum, non est, qui curam dignissimum præfereat, sed alius infimum eligenti; & ita docet Valquez supra.

13. Quarto limitandum est, nisi Ecclesie vilis foret digniorem præferre, ut beneficio magis indigenti præfereatur; contingere enim potest beneficium aliquod piogue Ecclesie Tolerantia non expostulare specialem scientiam, & doctrinam in beneficiario, quam tamen expostulat beneficium Tolerantiam minus digno conferri, & digniori beneficium Ecclesie Granatensis; poterit enim tunc beneficium Granatense; quia in hac electione beneficiorum, non tam vilitas eligendorum, quam Ecclesie spectanda est; sic expresse Sotus lib. 3. de iustit. quest. 6. art. 2. Lessius lib. 2. cap. 34. dub. 13. num. 59. Rebell. 1. part. lib. 3. quest. 5. circa finem. Valquez episc. de benef. cap. 2. §. 3. dub. 1. num. 58. Gutierrez lib. 2. canon. quest. cap. 1. n. 40. tamen si contrarium teneat Ledesma, 2. 4. quest. 18. articulo. 2. fol. 156.

14. Sed inquires, an idem dicendum sit in electione prælati religiosorum: debeantne electores, sub graui culpa, quos iudicant digniores præferre? Affirmat communis sententia, qui eadem videtur esse ratio, ac de beneficiis curam animarum habentibus, cum ipsi religiosorum cura incumbat, & totius conuentus, & religionis gubernatio. Neque leue detrimentum religioni eueniet ex digniorum omissione, viaque esset aperta ambitioni; & occasio ut forte indigni præficerentur. Debet ergo digniores eligi: & ita docet Rebell. 1. part. de obligat. instr. lib. 3. quest. 4. num. 11. & quest. 5. num. 5. vers. quinto. Sotus lib. 3. quest. 6. art. 1. Valquez episc. de benef. cap. 2. §. 3. dub. 2. & habetur Authent. de monachis. cap. 9. §. ordinationes. ibi; ex monacho ille præficiatur in Abbatem, qui inter alios optimus extiterit. Fateor hoc esse consulendum. At spectato iure communi, & scilicet specialibus religionum constitutionibus; non video firmum fundamentum huius obligationis. Nam esto eadem ratio procederet in prælatura religionis, ac in beneficiis curatis, seu prælatura Ecclesie secularis; non inde inferretur nasci eandem obligationem, si præceptum ad electiones regularum extensum non est, quia lex ob similitudinem rationis extendi non debet ad casum sub lege non comprehensum. Præterea, quia non est eadem ratio in prælatura religionis, quæ facile amouetur, & temporalis est, quam in prælatura Ecclesie perpetua, & difficulter amouitur. Adde in electione beneficiorum hoc præceptum haberi ex traditione, ut supponere videtur Trident. sess. 24. c. 1. & 18. quod tamen non supponitur de religiosorum prælaturis.

15. Sed quid dicendum de electionibus ad officia secularia gubernationis reipublicæ, debeantne electores digniorem eligere?

Plures negant hanc esse obligationem, sed sufficere, si idonei eligantur. Quia nullibi est latum præceptum de tali electione, & non sunt obligationes multiplicandæ absque firmo fundamento. Neque enim hæc officia sunt bona communia; sed propria principis, cui gubernatio reipublicæ competit; ac proinde ea ut sibi placuerit distribuere potest, modo inter missos idoneos distribuatur. sic Caiet. in sum. verbo electio col. 4. Bartol. Fum. eodem verbo. num. 5. & præ omnibus Valquez episc. de benef. cap. 2. §. 1. dub. 13. à num. 96. Quapropter plures doctores censent hæc officia vendi à principe posse, vt relato S. Thom. Soto, & aliis tradit optime Valquez supra dub. 14. Quod certe illicitum esset, si digniori officium deberetur.

Nihilominus contrarium semper consulendum est ob bonum reipublicæ, & tenendum illis in locis, quibus ius commune habet rationem legis. Nam ipso videtur hoc expresse caueri Authent. vt iudices sine quoquo suffragio §. eos autem. collat. 1. ibi. honestiorum quorundam administrationem dirigere; & infra testimonium habens quidem, quia sit optimus. Item text. in Authent. de defensoribus eorum. in princ. vers. interim ibi; sed in uicem uniuersis nobiliores. vbi Glossa verbo nobiliores, inquit, Nota

nobiliores esse eligendos, quam ibidem doctores sequuntur. Item lex ad subeunda. Cod. de Decurionib. lib. 10. ibi; dignissimos meritis & facultatibus. Thom. Gramat. cons. 6. num. 11. leg. 1. tit. 4. lib. 2. in noua legum regni collectione in quibus omnibus idem probat Molin. de Hispan. primogen. lib. 2. cap. 5. num. 96. & Gutierrez 2. lib. 2. canon. quest. cap. 11. num. 42. Rebell. 1. part. de obligat. instr. lib. 3. quest. 14. num. 14. Sotus 3. de iustit. §. 3. art. 3.

16. Postremo dubitabisian pater, vel mater instituent maioratum auctoritate regia, vel meliorationem faciens cetera, & quinta bonorum parte iuxta leges regni teneatur digniorem filiorum eligere? Videtur teneri; quia non est iustum, vt parens in hac dispositione affectu carnali ducatur, sed ratione; ac proinde meritis filiorum spectatis; fauetque lex femina. Cod. de secundis nuptiis: vbi mater lucra prioris matrimonij inter filios distribuens obligata est distributionem facere iuxta illorum merita. Adde tempore veteris legis plures minores nati, qui digniores, prælati sunt maioribus, vt conuigit in Abel, qui prælati sunt Caini Isaac Ismael, Jacob filius Iudæ Ruben & Salomon Adoniz, & alii; & ita in hac institutione, vel melioratione præferendum esse digniorem docuit Palacios Rub. in repetit. vestras. in 3. notabilib. §. 2. num. 1. cum seqq. de donat. inter vir. & vxor. fol. 99. & 100. Archiepiscopus. Florent. 3. par. sum. tit. 10. cap. 1. §. 2. Segura in repetit. leg. cum test. familia §. sed si fundum. ff. de legat. 1. num. Ludouic. Gomez in cap. 2. de constit. lib. 6. num. 23. Anton Gomez leg. 17. Tauri. in 2. Simanc. de catholice. instr. c. 8. num. 12. & de primogen. Hispan. lib. 3. c. 3.

Contrarium omnino tenendum est, nullam scilicet esse obligationem parenti instituenti maioratum, meliorandi digniorem, se posse quem velit eligere, modo dignus sit; sic Couarruias reg. peccatum. 2. part. §. 7. num. 7. Nouar. sum. c. 16. num. 37. Petala in leg. cum quidam num. 2. ff. de legat. 1. Spino special. testament. gloss. 18. in princ. num. 6. Ludovic. Molin. de Hispan. primogen. lib. 2. cap. 5. à num. 60. Ioann. Gutierrez canon. quest. 1. 2. cap. 11. à num. 60. Ratio est, quia nec iure nature, neque positio obligatur pater in hac dispositione meliorem eligere. Non quidem iure nature, cum non de bonis communibus, sed propriis, & alteri non debitis disponat. Non iure positio: si quidem nulla lege actatur ad hanc electionem: imo potius leg. 17. Tauri. permittitur hæc melioratio pro quolibet filio, quem pater maluerit.

Neque contrarium argumentum urget. Nam solum probat ad honestatem, & moralem obligationem pertinere eligere meliorem, non tamen, probat legem obligationem ibi interuenire, Neque ex leg. femina, id colligitur. Nam ibi spectantur merita filiorum; quia mater non de bonis propriis, sed patri disponit, & sub ea forma relicta, vt merita in tali dispositione attendat. Exempla illa veteris testamenti trabenda non sunt in consequentiam, cum id factum fuerit ob varias legitimaciones, neque illa aliquam obligationem modo letuandam inducant.

§. III.

An valeat electio digni, omisso digniori.

- 1 Valida est electio, tamesi electores se adstringerent iuramento ad eligendum digniorem.
- 2 Excipit beneficia curata per concursum promissa.
- 3 Quam exceptionem non admittit Garcia, sed relictus, & si satis eius fundamentis.
- 4 Posita appellatione si iudex ad quem ferat sententiam appellante, plures censent remouendum esse primum ab ordinario à possessione.
- 5 Probabilis est oppositum.
- 6 Satis rationi dubitandi.
- 7 Duo aduertenda pro superiori doctrina.
- 8 Si iudex ordinarius non misit electum in possessionem beneficii, poterit iudex appellationis mittere eum, pro quo ferat sententiam.
- 9 Quid si electus ab ordinario decedat, vel obmiserit beneficium an cesset ius appellantis probabilis est cessare.

1. Communis est sententia hanc electionem valere, et tribus via aperitur, nese reipublica Christiana preteritur sic aliis clatis docet Couarruias reg. peccatum. 2. part. §. 7. num. 5. Gutierrez canon. quest. lib. 2. cap. 11. num. 15. Molin. de Hispan. primogen. lib. 2. cap. 5. num. 47. Azor. 2. par. in 2. par. lib. 6. cap. 15. quest. 2. Gonzalez gloss. 4. num. 119. Valquez episc. de benef. cap. 2. §. 3. dub. 17. fine. affirmans esse omnium doctorum, & probat text. in cap. cum nobis. de electione. cap. nisi cum pridem, §. pro defectu, de renunciat. cap. confirmatus. 2. de appellatione. Quod adeo verum est, vt etiam si electores se adstringerent iuramento ad digniorem eligendum, adhuc valeret electio digni prætermisso digniori. Quia iuramentum non immutat iuris communis dispositionem, tamen illud violantes peccati iuri existant, sic Couarruias aliis relatis, supra num. 11. Quærit.